

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/65/2016
Identifikačné číslo spisu:	3111231565
Dátum vydania rozhodnutia:	10.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3111231565.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu 1/ X.. S. J., žalobkyne 2/ N. J., žalobkyne 3/ K. J. a žalobcu 4/ X. J., všetci bytom A. XXX/XX, U. J., všetci zastúpení Mgr. Vladimírom Ľuptákom, advokátom, so sídlom Nám. slobody 10, Prievidza, proti žalovanej JUDr. Danici Birošovej, so sídlom Piaristická 46, Trenčín, správkyňu podniku v reštrukturalizácii Vojenský opravárenský podnik Nováky, a.s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46/276, Trenčín, o určenie pravosti pohľadávok, na dovolanie žalobcov 1/ až 4/ proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8CoKR/9/2013-42 z 23. júla 2014, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8CoKR/9/2013-42 z 23. júla 2014 a uznesenie Okresného súdu v Trenčíne č. k. 36Cbi/35/2011-34 z 15. augusta 2013 sa z r u š u j ú a vec sa v r a c i a na ďalšie konanie Okresnému súdu v Trenčíne.

Odôvodnenie

1 Okresný súd v Trenčíne (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 36Cbi/35/2011-34 z 15. augusta 2013 nepripustil zámenu účastníkov konania na strane žalovaného tak, aby doterajšia účastníčka konania JUDr. Danica Birošová, so sídlom Piaristická 46/276, Trenčín, správkyňa podniku v reštrukturalizácii Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451 z konania vystúpila a na jej miesto vstúpil do konania ako žalovaný Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Rozhodol tak s poukazom na ust. § 92 ods. 4 O. s. p., v zmysle ktorého sa na zámenu účastníkov konania vyžaduje (okrem podania návrhu) aj súhlas doterajších účastníkov konania a keďže žalovaná so zamenou účastníka na jej strane nesúhlasila, okresný súd rozhodol tak, že návrhu na zámenu účastníka na strane žalovanej nevyhovel.

2 O odvolaní žalobcov 1/ až 4/ proti vyššie uvedenému uzneseniu rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“), ktorý uznesením č. k. 8CoKR/9/2013-42 z 23. júla 2014 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. V odôvodnení uznesenia uviedol, že zo žaloby podanej žalobcami 1/ až 4/ (ďalej aj „žalobcovia“) na okresnom súde dňa 13. decembra 2011 nepochybne vyplýva, že ako žalovaná bola

označená JUDr. Danica Birošová, so sídlom Piaristická č. 46, Trenčín, správkyňa podniku v reštrukturalizácii Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Takto označená účastníčka konania na strane žalovaného bola v žalobe identifikovaná určitým a nezameniteľným spôsobom, a teda žaloba neobsahovala nepresné alebo neúplné označenie účastníka konania. Ak žalobcovia mienili podať žalobu proti Vojenskému opravárenskému podniku Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451 tak, ako to vyplynulo z ich písomného podania doručeného súdu dňa 20. decembra 2011, nešlo o opravu nepresného alebo neúplného označenia účastníka konania, ale o jeho zámenu. Okresný súd preto zvolil správny procesný postup, keď v zmysle ust. § 92 ods. 4 O. s. p. vyzval pôvodne označenú žalovanú na vyjadrenie, či súhlasí s tým, aby vystúpila z konania a na jej miesto ako žalovaný vstúpila spoločnosť Vojenský opravárenský podnik Nováky, a.s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Keďže pôvodne žalovaná účastníčka JUDr. Danica Birošová so zámenou účastníka na jej strane nesúhlasila, okresný súd rozhodol správne, keď zámenu účastníka konania na strane žalovanej nepripustil. Neobstojí ani tvrdenie žalobcov, že aplikácia ustanovenia § 92 ods. 4 O. s. p. prichádza do úvahy len vtedy, ak dochádza k zámene žalobcu alebo žalovaného, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania podľa ust. § 19 O. s. p., pretože účastníka, ktorý nemá spôsobilosť byť účastníkom konania nemožno zameniť, nakoľko zámena účastníka logicky prichádza do úvahy len vtedy, ak má procesnú spôsobilosť ten účastník, ktorý má z konania vystúpiť, ako aj ten účastník, ktorý ho má v konaní nahradiť.

3 Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“). Prípustnosť dovolania vyvodzovali z toho, že postupom odvolacieho súdu sa im ako účastníkom konania odňala možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. a dovolanie odôvodnili podľa ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237.

4 Dovolatelia v dovolaní uviedli, že dňa 13. decembra 2011 doručili Okresnému súdu v Trenčíne žalobu o určenie pravosti pohľadávky a jej výšky, ktorá bola popretá v reštrukturalizácii, pričom ako žalovanú označili JUDr. Danicu Birošovú, so sídlom Piaristická 46, Trenčín, správkyňu podniku v reštrukturalizácii Vojenský opravárenský podnik Nováky a.s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Podaním z 19. decembra 2011 žalobu opravili tak, že žalovaným bude Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Okresný súd v Trenčíne uznesením z 15. augusta 2013 nepripustil zámenu účastníkov konania na strane žalovanej. Proti tomuto uzneseniu podali odvolanie, v ktorom namietali, že postup podľa ustanovenia § 92 ods. 4 O. s. p. prichádza do úvahy iba vtedy, ak dochádza k zámene žalobcu alebo žalovaného, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania podľa ust. § 19 O. s. p. Napriek tomu, že v podaní z 19. decembra 2011 ich vôľa smerovala jednoznačne k tomu, aby sa účastníkom konania na strane žalovaného stala spoločnosť Vojenský opravárenský podnik Nováky a. s. a zároveň uviedli, čoho sa voči nemu domáhajú, odvolací súd rozhodol tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Súdy tak postupovali v rozpore so stanoviskom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“), publikovaným pod R 71/2007, z ktorého vyplýva, že ak žalobca v konaní označí ako účastníkov konania na strane doterajšieho jediného žalovaného aj ďalšie subjekty a uvedie čoho sa voči nim domáha, je jednoznačné, že jeho vôľa smeruje k tomu, aby sa tieto subjekty stali účastníkmi konania. Keďže v podaní z 19. decembra 2011 je uvedené, že ako žalobcovia 1/ až 4/ označili ako účastníka konania na strane žalovaného aj Vojenský opravárenský podnik Nováky a uviedli, čoho sa voči nemu domáhajú, je zrejmé, že ich vôľa smerovala jednoznačne k tomu, aby sa tento subjekt stal účastníkom konania.

5 Ďalej dovolatelia namietali, že Krajský súd v Trenčíne konal v rozpore s ust. § 214 ods. 1 písm. c/ O. s. p., podľa ktorého na prejednanie odvolania voči rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu pojednávanie vždy, ak súd prvého stupňa rozhodol bez nariadeného pojednávania. Krajský súd ako súd odvolací bol preto povinný nariadiť pojednávanie a rozhodnúť až na základe jeho výsledkov. Pokiaľ odvolací súd pojednávanie vo veci nenariadil, hoci mal povinnosť ho nariadiť, odňal žalobcom možnosť uplatniť ich procesné práva, garantované Ústavou Slovenskej republiky a ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

6 Odvolací súd sa tiež nevysporiadal s námietkou v odvolaní, že okresný súd porušil ustanovenie § 92

ods. 5 O. s. p., pretože účastníkov konania mal vyzvať na vyjadrenie k návrhu do 15 dní od jeho doručenia (15-dňová lehota uplynula 4.01.2012) a o návrhu mal rozhodnúť do 30 dní od vyjadrenia osoby, ktorej súhlas sa vyžadoval (okresný súd rozhodol až uznesením z 15. augusta 2013, pričom žalovaná svoj nesúhlas súdu doručila dňa 8. marca 2013).

7 Vzhľadom na vyššie uvedené dovolatelia navrhli, aby dovolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8 K dovolaniu žalobcov sa žalovaná písomne nevyjadрила.

9 O dovolaní žalobcov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“), ktorý uznesením č. k. IObdo/65/2014-89 z 10. februára 2015 dovolanie žalobcov odmietol a žalovanej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania.

10 V odôvodnení uznesenia dovolací súd uviedol, že predmetom dovolacieho konania je preskúmanie uznesenia, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie okresného súdu o nepripustení zámeny účastníkov konania na strane žalovaného.

11 Z ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p. vyplýva, v ktorých prípadoch je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu. Keďže v preskúmvanej veci nejde o žiadny z prípadov taxatívne uvedených v ust. 239 ods. 1 a ods. 2 O. s. p., dovolanie žalobcov podľa citovaného ustanovenia nie je prípustné.

12 Prípustnosť dovolania žalobcov by tak prichádzala do úvahy iba vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd, taxatívne vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p. v znení platnom do 31. 12. 2014.

13 Dovolatelia procesné vady konania podľa ust. § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O. s. p. netvrdili a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní ani najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

14 Dovolatelia v dovolaní namietali vadu podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p., t. j., že sa im postupom odvolacieho súdu odňala možnosť konať pred súdom. Videli ju v tom, že 1/ odvolací súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania, 2/ podanie žalobcov z 19. decembra 2011 nebolo posúdené ako oprava návrhu na začatie konania v časti týkajúcej sa označenia žalovanej a 3/ odvolací súd sa nevysporiadal s ich námietkou, že okresný súd nedodrжал lehoty upravené v ust. § 92 ods. 5 O. s. p., a to lehotu na výzvu na vyjadrenie žalovanej (15 dní od doručenia návrhu) a na rozhodnutie o návrhu (30 dní od jeho doručenia alebo od vyjadrenia dotknutých osôb, ak je potrebný ich súhlas).

15 K jednotlivým dovolacím námietkam dovolací súd uviedol nasledovné:

16 Z ustanovenia § 214 odseku 1 O. s. p. vyplýva, že odvolací súd je povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania len proti rozhodnutiu vo veci samej (ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, vyžaduje to dôležitý verejný záujem). Z odseku 2 citovaného ustanovenia vyplýva, že v ostatných prípadoch môže odvolací súd rozhodnúť o odvolaní bez nariadenia pojednávania. V posudzovanom prípade odvolací súd na základe odvolania žalobcov preskúmaval napadnuté procesné uznesenie okresného súdu o nepripustení zámeny účastníka konania. Na prejednanie odvolania voči takémuto rozhodnutiu odvolací súd nemal povinnosť obligatórne nariadiť odvolacie pojednávanie, pretože predmetom odvolacieho konania nebolo prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej v prípadoch taxatívne uvedených v ust. § 214 ods. 1 O. s. p. Odvolací súd preto nepochybil, keď o

odvolaniach žalobcov rozhodol uznesením bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods. 2 O. s. p.

17 Zo žaloby o určenie pravosti popretej pohľadávky a jej výšky, doručenej okresnému súdu dňa 13. decembra 2011, vyplýva, že žalobcovia označili za žalovanú

JUDr. Danicu Bírošovou, so sídlom Piaristická 46, Trenčín, správkyňu podniku v reštrukturalizácii Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Žalovaná označená v žalobe je riadne označená prostredníctvom údajov, ktoré ju identifikujú úplným, určitým a nezameniteľným spôsobom v súlade s ust. § 79 ods. 1/ O. s. p. Podanie žalobcov z 19. decembra 2011 (doručené okresnému súdu dňa

20. decembra 2011) nemožno považovať za opravu označenia žalovanej v žalobe, pretože žalovaná je v žalobe riadne označená údajmi, ktoré ju jednoznačne identifikujú a toto jej označenie je aj správne. Len v prípade, ak by označenie žalovanej v žalobe bolo neúplné, resp. nezrozumiteľné, prichádzal by do úvahy postup podľa ust. § 43 ods. 1/ O. s. p. t.j. oprava alebo doplnenie podania. V podaní z 19. decembra 2011 žalobcovia uviedli, že žalobu o určenie pravosti pohľadávky a jej výšky opravujú tak, že „odporca bude: Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Nováky, Duklianska 60, IČO: 36 350 451.“, teda za žalovaného označili iný subjekt (právnickú osobu) než v žalobe, v ktorej za žalovanú označili fyzickú osobu. Okresný súd, ako aj odvolací súd správne postupovali, keď podanie žalobcov z 19. decembra 2011 z hľadiska jeho obsahu považovali za návrh na zámenu účastníka konania na strane žalovanej podľa ust. § 92 ods. 4 O. s. p. Nesprávny je názor dovolateľov, že postup podľa ust. § 92 ods. 4 O. s. p. by prichádzal do úvahy iba v prípade, ak by išlo o zámenu žalobcu alebo žalovaného, ktorý nemal spôsobilosť byť účastníkom konania podľa ust. § 19 O. s. p. Naopak, postup podľa ust. § 92 ods. 4

O. s. p. prichádza do úvahy len vtedy, ak má spôsobilosť byť účastníkom konania podľa ust. § 19 O. s. p. pôvodný účastník konania (ktorý má byť zamenený), ako aj ten subjekt, ktorý má do konania vstúpiť na jeho miesto v dôsledku zámeny účastníka konania. Postup podľa ust. § 92 ods. 4 O. s. p. neprichádza do úvahy práve vtedy, ak by žalobcom alebo žalovaným bol niekto, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania podľa ust. § 19 O. s. p. Predpokladom spôsobilosti byť účastníkom konania podľa ust. § 19 O. s. p. je spôsobilosť mať práva a povinnosti. V prípade, ak by účastníkom konania (či už žalobcom alebo žalovaným) bol niekto, kto nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, jednalo by sa o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania s dôsledkom jeho zastavenia. Teda, v návrhu na začatie konania musia byť účastníci riadne označení v súlade s ust. § 79 ods. 1 O. s. p., a to podľa právneho stavu ku dňu jeho podania. K tomuto dňu sa posudzuje aj správnosť a úplnosť podania (žaloby) v zmysle ust. § 43 O. s. p. Oprava a doplnenie údajov o účastníkoch súvisí s údajmi, ktoré ich identifikujú ako osoby, ktoré majú spôsobilosť mať práva a povinnosti, pričom opravou účastníka nie je možné označiť za účastníka úplne iný subjekt. Oprava údajov o účastníkoch sa tak obvykle týka najmä opravy chýb v písaní alebo doplnení identifikačných údajov ako napr. adresa pobytu alebo sídla, identifikačné číslo pri právnických osobách a podobne. Okresný a krajský súd preto postupovali správne, keď podanie žalobcov z 19. decembra 2011 posúdili ako procesný návrh na zámenu účastníka konania na strane žalovanej. Keďže žalovaná označená v žalobe so svojou zámenou v konaní nesúhlasila, okresný súd správne rozhodol, keď návrh na zámenu účastníka na strane žalovanej nepripustil, rozhodnutie ktoré odvolací súd považoval za správne, z dôvodu ktorého ho podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. Judikát NS SR R 71/2007 (na ktorý poukázali dovolatelia) sa vzťahuje k inému procesnému prípadu, a to pristúpeniu ďalších účastníkov do konania podľa ust. § 92 ods. 1 O. s. p., a nemožno ho použiť v posudzovanom prípade týkajúcom sa zámeny účastníka konania podľa ust. § 92 ods. 4 O. s. p.

18 Námetka dovolateľov, že odvolací súd nezauljal žiadne stanovisko k jeho odvolacej námietke, že okresný súd nedodržel lehoty v zmysle ust. § 92 ods. 5 O. s. p., pretože žalovanú nevyzval na vyjadrenie k podaniu žalobcov z 19. decembra 2011 v lehote 15 dní od jeho doručenia (vyzval ju až výzvou z 27. februára 2013) a nedodržel ani lehotu 30 dní na rozhodnutie od doručenia vyjadrenia žalovanej, je opodstatnená, avšak nedodržanie procesných lehôt zo strany okresného súdu nepredstavuje vadu konania, ktorá by mala za následok taký postup okresného súdu, ktorým by sa žalobcom odňala možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Uvedená vada nemala za následok ani

nesprávne rozhodnutie, keďže okresný súd správne rozhodol, keď podanie žalobcov z 19. decembra 2011 posúdil ako návrh na zámenu účastníka konania na strane žalovanej a z dôvodu nesúhlasu žalovanej s jej zámenou v konaní rozhodol tak, že zámenu účastníka konania na strane žalovanej nepripustil a následne odvolací súd napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p.

19 Rozhodnutím odvolacieho súdu a ani postupom, ktorý mu predchádzal tak nebola žalobcom odňatá možnosť konať pred súdom podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Keďže v posudzovanom prípade prípustnosť dovolania nebolo možné vyvodiť z ustanovenia § 239 O. s. p. a v dovolacom konaní sa nepotvrdila ani existencia väd konania tvrdených dovolateľmi podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. a nevyšli najavo ani iné procesné vady konania uvedené v citovanom ustanovení, Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací odmietol dovolanie žalobcov 1/ až 4/ podľa ust. § 243b ods. 5 v spojení s ust. 218

ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

20 Dňa 11. mája 2016 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústavný súd SR“) vydal nález č. k. I. ÚS 546/2015-37, ktorým pod bodom 2. rozhodol tak, že uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo/65/2014 z 10. februára 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

21 Z odôvodnenia nálezu pod bodom 15. vyplýva, že „v dovolaní, o ktorom rozhodoval najvyšší súd napadnutým uznesením, však sťažovatelia okrem iného proklamovali, že svojím podaním z 19. decembra 2011 sa v skutočnosti nedomáhali zámeny účastníka na strane žalovaného, resp. nechceli svojím podaním vyvolať tento právny účinok tak, ako to vyhodnotili súdy nižšej inštancie (a následne aj najvyšší súd), ale v skutočnosti sa domáhali aplikácie inštitútu prístúpenia ďalšieho účastníka do konania na strane žalovaného ...“.

22 Z odôvodnenia nálezu pod bodom 19. vyplýva, že „podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd dostatočne jasne a vyčerpávajúco nevysporiadal s uvedenou námietkou, resp. požiadavkou sťažovateľov, aby do konania na strane žalovaného pristúpil ďalší účastník konania, t. j. ďalší žalovaný, pričom v tejto súvislosti je podstatné zohľadniť všetky relevantné okolnosti veci bez ohľadu na to, či túto svoju požiadavku sťažovatelia vo svojom podaní aj vyslovene naformulovali (napokon sťažovatelia vyslovene nenaformulovali ani požiadavku na zámenu žalovaného, pozn.). Posúdenie možnej aplikácie inštitútu prístúpenia ďalšieho žalovaného do konania podľa § 92 ods. 1 OSP sa v danom prípade javí naliehavším aj preto, že sťažovatelia podali svoje doplnujúce podanie z 19. decembra 2011 ešte v lehote na podanie žaloby proti ich popretým pohľadávkam v reštrukturalizačnom konaní podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v rozhodnom čase. Sťažovatelia svoj prvotný žalobný návrh podali okresnému súdu 13. decembra 2011 a jeho „doplnenie“, resp. sťažovatelia ho chápali ako doplnenie, a nie ako návrh na zámenu účastníka na strane žalovaného, bolo okresnému súdu doručené 20. decembra 2011...“

23 Z odôvodnenia nálezu pod bodmi 20 a 21 ďalej vyplýva, že „v intenciách uvedeného sa teda najvyšší súd náležite nevysporiadal s tým, či skutočne v okolnostiach danej veci išlo iba o doplnenie, resp. spresnenie pôvodného žalobného návrhu v označení okruhu žalovaných, keď sťažovateľom navyše v čase jeho doplnenia ešte stále plynula lehota na podanie žaloby vo veci, v reštrukturalizácii popretých pohľadávok, pričom navyše okresný súd v tom čase nekonal ešte ani o prvotnom žalobnom návrhu, a teda či v konečnom dôsledku vzhľadom na posúdenie doplnenia sťažovateľov k ich prvotnému žalobnému návrhu súdmi nižšej inštancie ako návrhu na zámenu účastníka konania nebola sťažovateľom odňatá možnosť konať pred súdom. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1, pretože napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nepovažuje za ústavne konformné a spravodlivé. Ak totiž žalobcovia - sťažovatelia neskôr urobili nápravu spočívajúcu v označení žalovaného, možno hovoriť aj o pôvodne chybné žalobe (§ 43 OSP), ktorú žalobcovia sami opravili. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v nadväznosti na zistenie porušenia ich základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 rozhodol o zrušení uznesenia najvyššieho súdu sp. zn.

1Obdo 65/2014 z 10. februára 2015 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a opätovné rozhodnutie“.

24 Z obsahu spisu vyplýva, že dovolanie žalobcov proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo podané na poštovom úrade dňa 3. 10. 2014, t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom a účinnom do 31.12.2014. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), ktorý v ustanovení § 473 zrušil zákon č. 99/1963 Z. z. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

25 Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

26 Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

27 Konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo (odsek 4 vyššie citovaného ustanovenia).

28 S poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenia, ako aj právny názor Ústavného súdu SR, vyjadrený v jeho náleze č.k. I. ÚS 546/2015-37 z 11. mája 2016, ktorý je pre NS SR v predmetnej právnej veci záväzný (čl. 127 ods. 1, 2 Ústavy SR a ust. § 135 ods. 1 O. s. p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na dokončenie predmetného dovolacieho konania podľa ust. § 470 ods. 4 CSP, po zistení, že dovolanie podala strana (žalobcovia), v neprospech ktorej bolo rozhodnutie odvolacieho súdu vydané (ust. § 424 CSP), zastúpená v zmysle ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom, pričom prípustnosť dovolania žalobcov posudzoval v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, teda procesnej úpravy platnej a účinnej v čase, keď žalobcovia podali dovolanie (ust. § 470 ods. 2 CSP).

29 Podľa ust. § 237 O. s. p. v znení platnom do 31. 12. 2014 je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo súd bol nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

30 Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. sa rozumie taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré okrem zákonov zaručuje aj čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahoval Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladal aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní a v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení potom upravoval aj predpoklady a podmienky, za ktorých v dovolacom konaní možno napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižšieho stupňa. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v ust. 237 O. s. p., Občiansky súdny poriadok pripisoval osobitný význam, pretože vady tejto povahy považoval za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (§ 237 O. s. p.) a zároveň prípustný dovolací dôvod (§

241ods. 2 písm. a/ O. s. p.).

31 Zo žaloby o určenie pravosti popretej pohľadávky a jej výšky, doručenej okresnému súdu dňa 13. decembra 2011, vyplýva, že žalobcovia označili žalovanú ako JUDr. Danica Birošová, so sídlom Piaristická 46, Trenčín, správkyňa podniku v reštrukturalizácii Vojenský opravárenský podnik Nováky, a. s., so sídlom Duklianska 60, Nováky, IČO: 36 350 451. Žalovaná označená v návrhu je riadne označená prostredníctvom údajov, ktoré ju identifikujú úplným, určitým a nezameniteľným spôsobom v súlade s ust. § 79 ods. 1 O. s. p. V podaní z 19. decembra 2011 žalobcovia uviedli, že návrh opravujú tak, že „odporca bude: Vojenský opravárenský podnik Nováky, a.s. so sídlom Nováky, Duklianska č. 60, IČO: 36350451“, teda za žalovaného označili iný subjekt (právnickú osobu) než v žalobe, v ktorej za žalovanú označili fyzickú osobu. Okresný súd, ako aj odvolací súd podanie žalobcov z 19. decembra 2011 z hľadiska jeho obsahu považovali za návrh na zámenu účastníka konania na strane žalovanej podľa ust. § 92 ods. 4 O. s. p. Keďže žalovaná označená v žalobe so svojou zámenou v konaní nesúhlasila, okresný súd rozhodol tak, že zámenu účastníka na strane žalovanej uznesením nepripustil, pričom odvolací súd jeho rozhodnutie považoval za správne, z dôvodu ktorého ho podľa ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil. NS SR ako súd dovolací, na základe podaného dovolania žalobcov, preskúmal napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu (ust. § 236 a nasl. O. s. p.) v rozsahu a z dôvodov vymedzených žalobcami ako dovolateľmi. O dovolaní rozhodol uznesením č. k. 1 Obdo/65/2014-89 z 10. februára 2015, v ktorom podrobne odôvodnil a vysvetlil, prečo podanie žalobcov z 19. decembra 2011 nemožno považovať za opravu označenia žalovanej v žalobe v zmysle ust. § 43 ods. 1 O. s. p., v ktorej žalovaná je riadne označená údajmi, ktoré ju jednoznačne identifikujú a toto jej označenie nie je preto neúplné a ani nezrozumiteľné, a preto neprichádza do úvahy, aby súd prvej inštancie postupoval podľa ust. § 43 ods. 1 O. s. p. Z hľadiska právneho posúdenia (ktoré prislúcha súdu) sa dovolací súd stotožnil s posúdením podania žalobcov z 19. decembra 2011 ako návrhu na zámenu účastníkov konania v zmysle ust. § 92 ods. 4 O. s. p., pretože v uvedenom podaní žalobcovia navrhli opravu pôvodnej žalovanej (fyzickej osoby) tak, že účastníkom konania bude niekto iný, a to konkrétne Vojenský opravárenský podnik Nováky, a.s. so sídlom Nováky, Duklianska č. 60, IČO: 36 350 451 (právnická osoba), čomu z ust. § 92 ods. 1 až ods. 5 O. s. p. najbližšie zodpovedal inštitút zámeny účastníka konania, upravený v ust. § 92 ods. 4 O. s. p.

32 Z nálezu Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 546/2015-37 z 11. mája 2016 však vyplýva, že Ústavný súd SR ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie NS SR z 10. februára 2015 nepovažoval za ústavne konformné a spravodlivé s poukazom na to, že NS SR sa dostatočne jasne a vyčerpávajúco nevysporiadal s námietkou, resp. požiadavkou sťažovateľov (dovolateľov), aby do konania na strane žalovaného pristúpil ďalší účastník konania, t. j. ďalší žalovaný, pričom pozornosť upriamil na to, že „v tejto súvislosti je podstatné zohľadniť všetky relevantné okolnosti veci bez ohľadu na to, či túto svoju požiadavku sťažovatelia vo svojom podaní aj vyslovene naformulovali (napokon sťažovatelia vyslovene nenaformulovali ani požiadavku na zámenu žalovaného, pozn.)“. Podľa názoru Ústavného súdu SR, „posúdenie možnej aplikácie inštitútu pristúpenia ďalšieho žalovaného do konania podľa § 92 ods. 1 OSP sa v danom prípade javí naliehavejším aj preto, že sťažovatelia podali svoje doplňujúce podanie z 19. decembra 2011 ešte v lehote na podanie žaloby proti ich popretým pohľadávkam v reštrukturalizačnom konaní podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v rozhodnom čase“.

33 Podľa ust. § 92 ods. 1 O. s. p. na návrh účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa.

34 Podstatou právneho inštitútu vstupu ďalšieho účastníka do konania je rozšírenie doterajšieho okruhu účastníkov v tom smere, že k doterajšiemu účastníkovi vstúpi ďalší účastník, pokiaľ sú návrhu účastníka v zmysle ust. § 92 ods. 1 O. s. p. vyhovie (novelou Občianskeho súdneho poriadku, účinnou od 15.10.2008, bol pojem „pristúpenie účastníka“ do konania nahradený pojmom „vstúpenie“ ďalšieho účastníka do konania). Vstúpenie ďalšieho účastníka do konania je však možné len v konaní na súde prvej inštancie, pretože ustanovenie § 216 ods. 1 O. s. p. výslovne vylučuje aplikáciu ustanovenia § 92 ods. 1 O. s. p. v odvolacom konaní. Rovnako to platí aj v dovolacom konaní, pretože ustanovenie §

243c O.s.p. vylučuje použitie ustanovenia § 92 ods. 1 O. s. p. v dovolacom konaní.

35 Ako je už vyššie uvedené, predmetom prieskumu NS SR v dovolacom konaní je právoplatné uznesenie odvolacieho súdu z 23. júla 2014, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie z 15. augusta 2013 o nepripustení zámeny účastníka na strane žalovanej v zmysle ust. § 92 ods. 4 O. s. p., a to v rozsahu a z dôvodov vymedzených dovolateľmi v ich dovolaní. Keďže o vstupe ďalšieho účastníka do konania v zmysle ust. § 92 ods. 1 O. s. p. súd prvej inštancie vo svojom uznesení vôbec nerozhodoval a uvedeným právnym inštitútom sa pri preskúvaní napadnutého uznesenia nezaoberal ani odvolací súd, nemohol sa ním následne v rámci dovolacieho konania zaoberať ani dovolací súd. Ústavný súd SR v bode 2. nálezu č. k. I. ÚS 546/2015-37 zrušil uznesenie NS SR sp. zn. 1 Obdo/65/2014 z 10. februára 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že podanie dovolateľov z 19. decembra 2011 bolo nesprávne posúdené ako návrh na zámenu účastníka konania na strane žalovanej v zmysle ust. § 92 ods. 4 O. s. p., čím na strane žalobcov došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, pričom dovolaciemu súdu zároveň vytkol, že sa dostatočne jasne a vyčerpávajúco nezaoberal námietkou, resp. požiadavkou dovolateľov (sťažovateľov), aby do konania na strane žalovaného pristúpil ďalší účastník konania, t. j. ďalší žalovaný v zmysle ust. § 92 ods. 1 O. s. p.

36 Je pravda, že súdy nižšieho stupňa sa nezaoberali podaním žalobcov z 19. decembra 2011 v tom smere, či ho možno považovať za návrh na vstúpenie ďalšieho účastníka do konania v zmysle ust. § 92 ods. 1 O. s. p., keďže ho posúdili ako návrh na zámenu účastníka konania na strane žalovanej. V zmysle záväzného právneho názoru, vysloveného v náleze Ústavného súdu SR z 11. mája 2016, sa jednalo o nesprávny postup súdov. S poukazom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že uvedeným nesprávnym postupom a následnými procesnými rozhodnutiami súdy nižšieho stupňa odňali žalobcom možnosť konať pred súdom v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. Z uvedeného dôvodu dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu č. k. 8CoKR/9/2013-42 z 23. júla 2014 a zároveň aj uznesenie súdu prvej inštancie č. k. 36Cbi/35/2011-34 z 15. augusta 2013, pretože má rovnakú vadu, pre ktorú sa zrušilo uznesenie odvolacieho súdu a nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením uznesenia odvolacieho súdu (Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 216 vylučuje použitie ust. § 92 ods. 1 O. s. p. v dovolacom konaní a rovnako aj Civilný sporový poriadok v ustanovení § 378 ods. 2 vylučuje použitie ust. § 79 CSP o pristúpení subjektov v dovolacom konaní) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie v zmysle ust. § 449 ods. 1 a ods. 2 a ust. § 450 CSP. Úlohou súdu prvej inštancie bude opätovne sa zaoberať posúdením podania žalobcov z 19. decembra 2011 a následne o ňom rozhodnúť.

37 V zmysle ust. § 453 ods. 3 CSP súd prvej inštancie rozhodne o trovách pôvodného konania, ako aj konania dovolacieho.

38 Rozhodnutie prijal dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (ust. § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.